

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12. frt., félévre 6. frt., negyedévre 3. frt.
Előfizetők és hirdetési díjak helyben és vidékről: a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethetnek: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
 Egyes szám ára 5 kr. o. 6.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozó szögletén, Csapo S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén László könyv- és Keresztény P. papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelt Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Haasenstein és Vogler-Unterz. 13. Lang et Schwarz, Földmúca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyitási sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. 6.
 Félévre 6 ft. o. 6. Évfolyamra 3 „ „ „
 Az előfizetők egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Gondolatok a törvényhozás szünetnapjai alatt.

Kolozsvár, 1873. júl. 7-én.

(Cs. T.) Megérkezett a szünetidő sasonja, kiadták a fériát mindenütt, haza sietnek tehát az ország-örög tanítványai is, kiknek tanító viszonyai, céljuk egy nép boldogítása, mely felruházta bizalmával, megajándékozta a polgári érzelmek legszébb nyilvánulásával, hogy munkálkodjék annak a sokat háborgatott édes anyának sorsa javítását, melynek kijutott a multból, mely megérdemelné már a béke, nyugalom-boldogító korszakát.

Vajon teljesítették-e a gyermeki kötelességet, vajon avval a tudattal oszlanak-e szét, hogy megtették mindent, mit tehettek; vajon az öntudat helyeslő vagy dorgáló szava hangzik-e át lelkükön azon néma ünnepélyességben, mit a családi élet zajtalan percei készítenek számukra? Ki tudna mind e kérdésekre határozott feleletet adni. Annyi áll, hogy a politikai élet különbözőágaiban feltorlódkó kötelességek, mely tapintatot, s még mélyebb belátást igényelnek, s hogy a buzgalom, a legönzetlenebb szándék is nem mindig egyenlő a pozitív eredményekkel, oly eredményeket érve, melyek megoldásuk s kivívásuk után azonnal élvezhetővé teszik az azokhoz kötött előnyöket.

A parlamentáris életnek is meg vannak a maga előítéletei. A legszebb eszmék, a legüdvösebb gondolatok merülnek fel a tárgyalások alkalmával; egyesek keblében a legönzetlenebb nézetek fogaznak meg, közkinésé válnak; közvélemény és sajtó lelkesülnek értük mint hógomolyag eképpen nyer nagyobb és nagyobb dimenziókat a nép rétegében; de mert történetesen egyik vagy másik nézet-árnyalat kiválságaiba ütközik, nagy harcokat kell kivívni a létért, s kérdés, hogy biztos és tartós győzelemre számíthat-e. Az igazság meggyőző erejénél, — mint ezt fájdalom napjaink történelme bizonyítja, — igen sok esetben van egy hatalmasabb fegyver, mihez kész örömet nyul a parlamentáris élet egyik alkotó pártja, valahányszor szabad eszmék rázkódtatják meg a mult hagyományain felépült korhatag épületét.

A történelmi fejlődés, s az ehez való merész ragaszkodás, egy szép mult, melynek tündöklő napja csak egy irányban hatott; a kiválságoknak ezer meg ezer nevei, melyek elborítanak józan belátást, ésszt, humanus érzelmeket, mind e szirteken sokszor feneklettek meg már a legnemesebb, törekvések, s igaznak marad az, hogy az új kor nagy eszméinek nagy küzdelmet kell folytatni sok keresztüzön átmenni, míg boldogító gyümölcseit élvezhetjük teljes mértékben. Talán merésznek tet-

szik állításom? Tessék mindenkinek körültekinteni, komolyan gondolkodni a látottakon s aztán itélni.

A nagy francia forradalom rég lezajlott, a polgári függetlenség trimumvirátusát, a szabadságot, egyenlőséget, testvériséget rég visszazengték a Pireneusok, ezredéves bérczei, s ki volna oly merész, állítani, hogy birtokában vagyunk mindnyájan az emberekhez egyedül méltó ama kincseknek, melyekért annyi vér folyt, annyi nemes áldozat esett el.

A francia encyclopedisták talán nagyon is idealizáltak az ember által elérendő állapotokat, talán nem is a gyarló emberiség, hanem valami átlényegült angylsereg számára gondolták ki ama nagy elveket; annyi bizonyos, hogy nem félhetünk, miszerint a célt immár elértük, vagy nem sokára elérjünk, tehát többé nem lesz teendőnk, csak akarat, komoly törekvés, őszinte jó szándék és ügybuzgalom legyen, eszmék és elvek, melyekért küzdeni kell, mindig lesznek, feltorayosuló, s legyőzendők, akadályokra mindig bukkanunk.

Európai ember né hivatkozzék Amerikára, hogy a fennebb mondottakat megcáfolja. Amerikának alapítása, fejlődése, alkotó elemei egészen más tekintetek alá esnek. Amerikában nem volt uralkodó egyház, karok és rendek. Ott az ember csak polgár minőségében existált ab origine, s az egyháznak miközbe sincs az állammal, mind oly körülmények, melyek megmagyarázzák az új világ rohamos fejlődését.

Ne kacérkodjunk tehát a nagy forradalom eszméivel, mintha azok már kezünkbe volnának, hanem ellenkezőleg igyekezzünk úgy készíteni el a közállapotok talaját, hogy a célt bár némileg is megközelíthessük.

Gondoljuk meg, nekünk ez is több áldozatra kerül, mint másoknak; ovatosabbnak, előre látóbbnak kell lennünk, ha nem akarjuk, hogy az elmélet terén felállított szép tételek buborékként pattanjának szét a gyakorlati élet szirtei között.

Egyes államphilosophok könyveiben rég ki vannak jelölve már az utak, felmutatva a célt, mely felé törekednünk kell, de mit csak majd ezredévek után valósíthat meg egy boldogabb kor, s ki mondaná mégis, hogy ok nélkül működtek ama nagy szellemek? Egy Eötvös, Stuart Mill igaz, hogy nem koruknak dolgozták; de az emberiség között mindig lenni kell magosan világító szörvénekeknek, kik figyelmeztessék a jelen nemzedéket a távol jövő fel-tűnedező képére, melynek ideális alakja kettőztött szorgalomra, megfeszített munkásságra kész.

Nem azok számára van fenntartva a népek tisztelete, hő szeretete, kik kétségbe esnek a tényleges állapotok sivár képének láttára; hanem sokkal inkább azok számára, kik nem adják fel a reményt, kik hatnak, munkálnak minden kigondolható eszközzel, hogy az emberiség sorsa javuljon, habár lassan is — A boldogságot mindnyájan szeretjük, hogy nagyok, gazdagok legyünk, mindnyájan óhaj-tjuk; de az óhaj, a vágy még nem valóság, s ha letennők a fegyvert az első téves lépésre, ön magunk iránti bizalmatlanságunknak adnók jelét, mi a népek közötti létezésünknek jogos-ságát nem igen erősítené meg.

Bár mily hatalmasnak hirdesse magát az ember, nem rughatja ki a földet lába alól, s rabja marad mindig a viszonyok és körülményeknek; sokszor adta meg már az árát, ha tulakarta tenni magát ezeken. A legnagyobb

philosophia abban nyilvánul, megalkudni ezekkel, s egy lépést sem tenni, míg meg nem győződünk utunk helyes irányáról.

Kelet a bécsi világkiállításon.

A bécsi kiállítás az első, melyen Kelet nemzetgazdászati s culturihistoriai jelentősége egész teljében képviselve van. A párisi és londoni kiállítások csak egyes vonásokban mutatták be kelet — előttünk még mindig titokszűrű — életét. Ez részint a két nyugati város geográfiai nagy távolságának, részint a közkiállítások azon udonszerűségének tulajdonítható, mely a tartozkodó keletet nem volt képes az eszmének mindjárt megnyerni.

Ez alkalommal azonban szakítottak ők is kelet zárkózottságának sajátosságával; s a cerele orientale, a török és japán bazár, a török kávéház, a persa pavillon, a khedive palotája s az iparpalotában az összes keleti nemzetek gazdag részvéte azt tanúsítja, hogy a világkiállítás sokoldali jelentőségét s ennek rájuk háramló előnyös következményeit a Kelet műveltebb egyénei nem vonakodtak elfogadni.

Kelet legimpozánsabb épülete a khedive palotája, melyet első sorban akarunk az olvasónak bemutatni. Az épület történetéről annyit, hogy a khedivenek 600,000 frankjába került, s pár nap előtt nyílt meg Augustus császárné itt időzése alkalmával. — Az épület nagyon sajátos. Építészeti stílye tökéletesen keleti zárkózott, mint Kelet egyénei. Kapui szűkek, mint egy jöfőle ajtó. Két magas tornya közt a mosé kupuláj, s tornyai nem csúcsosak, — mint nálunk, — hanem felül gömbölydedek. Földszinten az ablakok helyett egyiptomi bazárokat építettek, hol keleti apróságokat árulnak. Az emelet erkélyablakai farszekkel annyira el vannak zárva, hogy be nem, de ki kényelmesen láthatni. Az épület egyszerűsége egyáltalában valamely kolostor emléket elevenítene föl bennünk, ha a sárga és tégla színnek tarka vegyülete nem zavarná meg a benyomás első perceit.

Ha a keskeny kapun belépünk, szűk s magas téglával kirakott folyosó tárul elénk, innen az előszobába jutunk, mely a belső udvarba vezet, ennek közepén két kis szökőkút között, pálma díszszeg. E kis udvar is zárt, mint a börtön, mert körül van építve. Az udvar falai simák, arab feliratokkal ékítették s erkélyei az emeleten ép oly stílyben tartózkodtak, mint kívül az ablakok. Az udvar nyugati oldala tulajdonképp arab lakóház, honnan két szűk lépcsőzet vezet a női lakosztályba — a hárembe. Kelet titokszűrűségének hajlékában vagyunk, melyben mohón sietünk mindenről tudomást szerezni. Tehát — a szoba gömbölyded, két felén szemben egymással két gyönyörű brocat-rany s virágos szövésű csillagot díván nyújtózik, áttekinthető pontját nyújtván a tarka keleti szőnyegeknek. A rusának nevezett két ablaknyitódás kényelmes helyet nyújt a hárem foglyának, ha unja magát s és fél láb magas, de keskeny ablakon kinézni. A szoba mennyezete az arany, vörös és zöld színek oly pompás vegyületeket nyújtja, hogy azok gyönyörűsége leírhatlan; látni kell azt s a benyomás élvezetének alá kell vetni magunkat, hogy fogalmat szerezessünk róla. Az oldalfalakba négy fekete szekrény van építve, tartalmazván könyveket, kávé csészéket és arannyal himzett hegyes nőtzipöket.

A házir salontját keleten mandará-nak hívják, itt fogadják vendégeit egy egy lubiczoló kis szökőkút hűsítő környékén, ez is keleti pompával s kényelemmel van berendezve. Az épület keleti öt kisebb szobáját elzárják a közönség előtt, mert az alkirály számára tartották fenn. Így tehát az emeleten még csak a mosét nézhetjük meg, mely földszinten kezdődik s magassága körülbelül három emelet. A mosé kupolája ismét azon gyönyörű színvegyülekkel van díszítve, mely Kelet kizárólagos tulajdonát képezi. Az első emeletről nagy ezüst s arany díszlámpások szolgálnak világítóul, melyek érdekét régészeti szempontból látjuk megfajlaltatni.

Az emeleten már mindent látnunk, megsemeleltük hamarjában az egyiptomi népeletről vett photographiákat s az óriási évezredes piramisokat. Je-

rünk le, nézzük meg az alkirály kávéházát, a félkör alakú hűs szobát, hol a legfiatalabb souverain fogja függetlenségének érzetében a fekete kávé szörpölni, s a csibukok bodros füstjét eregetni. A kávéház még berendezetlen, s az egyedüli nézni való benne egy mélyedésben azon fresco, mely Kairo panorámáját tárja elénk kupolás monumentális épületeivel és a Gizeh pyramis impozáns nagyságával. A tájkép kiegészítésül elkerített helyen a sivatag homokját mutogatják, mely ha színben nem is, de listálmosságában különbözik a miénkétől.

A főépület keleti oldalának második udvarában építették Beni Hassán sirböltjét. E sirbolt oly régi, hogy az az egyiptológ, ki legfiatalabbnak mondja, az is 3000 évesnek becsüli. A sirboltból, mely híven van utánozva, oszlopos estradeon átjutunk. A sirbolt előszobájában látható rajzok tulajdonképpen tárgyai a kiállításnak. A frescók embereket, az állatok közül kecskéket, szamarakat, ökröket és tehénsoportokat, vadászokat ábrázolnak. A női öltözetek barnaszínűek s oly szabásúak, hogy a mell és a balköz mindig meztelen. Beni Hassán egykor a fáraók tartományfőnöke volt, és sirja egyike azoknak, melyek legépebben maradtak meg Egyiptomban.

Vessünk még egy tekintetet a gazdasági udvarba, melyben az emeletes istállók beválnak falusi kastélynak is. Tehenek, kecskék, bárányok, szamarak, bivalyak és tevéket etetnek itt a khedive hű fellái, melyek mindegyike teliver egyiptomi. Az állatokon a typus sajátosságait nem tudtuk felfedezni — és azért csak az istálló építésére terjeszkedhetünk, melynek csak azon jászol előtti részre fedett, hol az illető állatok állnak. Különben a jászol és istállóajtók készítése tökéletesen megegyezik az európai mintával. Istállók tetelén több épített galambducz áll, — de egyiptomi galambok nélkül.

Legujabb táviratok.

Páris, júl. 6. A persa sah ma este fél 7 órakor ide érkezett. A pályaudvaron Mac-Mahon elnök és Broglie hg által fogadtattott. Az arc de triumphénál az municipális tanács és a sajnai prefect várták. A municipális tanács elnöke rövid beszédet mondott, melyre a sah válaszolt. A Bourbon palotában a sah a nemzetgyűlés elnöke álal fogadtattott. A nagy számú közönség a sahot mindenütt igen rokonszenvensen üdvözölte.

Róma, július 7. A persa sah és Eugenia ex-császárnő legközelebb ide fognak érkezni. A kabinet meg van alkotva, tagjai: Minghetti, Visconti Venosta, Ricotti, Scialoja, Ribotti, ujak: Cantelli belügy-, Vigliani igazságügy-, Spaventa közmunka miniszterek.

Klagenfurt, júl. 6. A koronahg ma reggel 8 órakor a hg püspök által mondott misét hallgatott a székesegyházban, a délelőtti folyamában a helytartó kíséretében meglátogatta a gymnasium-t a főreáltanodát, a tanító-képezdét, a történelmi és természettörténelmi museumot, hol alpesi viragokból álló album nyújtott át neki. Ebéd után meglátogatta a főhg a lövöldét és este a Kreuzbergben levő Ferencz-József parkot. Az összes maraglatok, még a karavankot csúcsai is kivollak világitva. Holnap reggel 7 órakor elutazik a főhg Vilachba.

Minő természetűek azok a cath. alapok?

Jelentése az 1869/72-ki magyar országgyűlési képviselőház bizottságának a vallásallapról. Megvilágítva **Bacsák Imre** által.

X.
 A második indok az egyházi javak államjogi természete mellett szintén hasonló nyavályokban szenved. Ugyanis p. 13. felhozatik, hogy „a cath. hűveknek az illető egyházközségekben letelező egyházi javakhoz kétséren kívül van tulajdonjoguk.” Tehát például a fothi vary számbéki plebániának gróf Karolyi, vagy a koronauradalom — inkább is az ős Zichy-család által adományozott javaihoz, azon községeknek tulajdonjoguk van, nemde? Tehát ha pl. megszűnnék ezen községekben cath.

plébánia létezni, akkor ezen javak nem az országra, hanem a községre szállának vissza jogosan, nemde? holt azt nem ők adományozták; — tehát „a iurium possessionarium radix“ nem ők. De a kegy- uri alapítók sem nekik adományozták! Ez bizony szép elmélete a tulajdonjognak, — valamely bir- tok — „jogi természetének!“ Egy minden bebi- zonyító alap nélkül felállított meztelen állítás- nemis: hanem ez valódi „jogdictura.“ Még a carbonári Rutazzinak 1863-ki egyházügyi tör- vényjavaslata is elismerte, hogy — nem a közsé- gek — hanem a magán patronusok vehetik egye- dül igénybe a patronatusokhoz tartozó intézmények javait. (Lásd: Az egyházi javak Saecularisatiója Francia-, Spanyol- és Olaszországban p. 63.)

De ha már a községeknek említett plébániai javakhoz tulajdonjog van, noha semmi okmány, semmi törvény őket e részben tulajdonjogi sze- mélyiséggel fel nem ruházta; miért nem képezhet- nének egy országban egy kath. hitnek hívei oly nagy egyházközséget, — melynek „a magasabb egyházi javakhoz joga volna!“

„A személyek — ugymond kitűnő jogtudó- sunk — a személyek vagy természetiek egyének (persona physica individuum) vagy több egyé- nekből álló társulatok, mely közös jogaik, és kö- telességeiknél fogva egy személynek (persona ju- ridica moralis) ugyanazon egy közakarattal, és jog- közösség alanyának tekintetnek, és jogi vagy er- kölcsei személyeknek nevezetnek.“ (Pauler Eszjogi előtan p. 247.) — Ezen meghatározáson alap- szik minden régi rendi — Stände — jogszervezet; ezen alapon minden társulatnak, — miért nem te- hát az egyháznak is jogszemélyisége? Annál is inkább: minthogy „köljogaira nézve az egy- ház minden más társasággal megegyezik.“ (Lásd: Természetjog vagy bölcséleti jogtudomány kézi- könyve stb. dr. Schilling Frigyes Adolf, volt Lip- csei egyet. jogtanár után dr. Werner Rudolf I. köt. p. 304. 1869.) Már ha a t. bizottságnak jogtudós jegyzőjét hallgatjuk: „Az emberek oly célokra is törekednek, melyek elérése valamelyiköknök vagy legalább sokaknak, és nem csak jelen- kori, hanem későbbi nemzedékeknek is érdekében áll; ha már most ily célok elérésére bizonyos vagyon rendeltek, és ha ezt csakúgyan és kellő biztossággal ama célra óhajjuk fordítani: úgy ily vagyon jogalanya nem lehetnek egyes em- berek, hanem ellenkezőleg szükséges, hogy az il- lető vagyon az egyes természeti személyek ren- delkezése alól elvonassék, s az egyes vagyonbeli alkatrészek központjaul mesterséges módon alany alkottassék, — s éppen ez az eszméleti személy.“ — (Hoffmann id. m. p. 52.) Mintha csak éppen arra gondolta volna ki e tudós jogász ur ezen el- méletet, hogy az egyháznak jogszemélyiségét meg- alapítsa! Tovább mondja ugyanezen jogtudósunk: „Tulajdon szerzéshez lényegien három kívántatik: szerzőképesség (libere quilibet donare possit Ec- clesiis,) — „szerzésre alkalmas dolog“ (Egyházi fekvő ingatlan birtok) — „és végül jogszeru szer- zésmód“ (donatio, fundatio, adas, vevés, stb.) Hoffmann id. m. p. 169.

A székely pályadíj-alapról XXIV-ik közlemény.)

V. Sepsi facketelügyjárási szolgabíró gyűjtő- ívének:

Valaki 1 kr. Egy öreg huszár 10 kr. Berde Mihály 2 kr. Szacsva községe 10 kr. Kis Zsigmond 4 kr. Kónya György 10 kr. Kis János 10 kr. Dé- nes Mihály 5 kr. Köz. Kónya Lajos 4 kr. id. Izsák István 20 krajczár. Dénes Lukács 5 kr. Márk

*) A Székely Hírlap, Erdély és Nemere tisztelt szerkesztőit tisztelettel kérem e közl. szives át- vételére. J. E.

TÁRCA.

Bekowits herceg.

Orosz történet Khivában.

Khiva évezredek óta független állam volt. A kis tartomány mindenha vitézül tartotta magát szomszédai ellen, és önállóságáért az imént makacs elhatározással küzdött. Az usbeki uralkodó család, mely a régi Charesm trónján ül, visszaverte a per- zsákat, feken tartotta pus táikban a turkumanokat és az oroszoknak sem engedett semmiben. A ha- talmas Oroszország, mely Kis-Ázsiában különben oly nagy szerencsével harcolt a legújabb időkig, mitsem tudott eddig Khivában végezni; vezérei mindenkor kudarcot vallottak, valahányszor a déli Oxus partjain is megkísérelték a keresztet feltűz- ni. Hány ezer orosz katona fekszik a kaspi tenger és az Aral tava között a pusztában eltemetve, kiket az 1839—1840-i téli hadjáratban Perowski tbk akart Khivába vezetni. Egyikök sem látta meg Oxus hajait. Khiva városánál Bekowits hg hadse- rege tételt tönkre hajdonában, úgy, hogy csak kevesen menekülhettek vissza Oroszországba, hirt viendők ama seregről, melybe Nagy Péter csár oly sok reményt helyezett. Most, midőn az oro- szok a biztos diadal elvezetével, büszke öntudattal és lengő zászlókkal nyomulnak Khiva elé; most, midőn „Boszut Bekowitsért!“ győzelem kiáltással pus- z-

István 30 kr. N. N. 20 krajczár N. N. 3 krajczár Egy salusi bíró 20 kr. Ezerpatak községe 10 kr. Dénes Antal 50 kr. Barabás Lajos nyugalmazott százados 50 kr. Bedő Károly 50 kr. id. Kése György 22 kr. ifj. Csia Sándor 10 kr. Dimó La- jos 10 kr. id. Bedő József 10 kr. Jakó Miklós 10 kr. Szotyori István 10 kr. Szotyori Antal 10 kr. Barabás Antal 20 kr. ifj. Kése György 10 kr. Ba- rabás Antal 20 kr. ifj. Szotyori Ferencz 30 kr. Lisznyó községe 4 frt 55 kr. Lörincz Sándor 10 kr. Kanabé Endre plébános 1 frt 5 kr. Silló Ger- gely kántor 50 kr. Keresztes János 10 kr. L. I. 40 kr. Magyaros községe 2 frt. Bod Mózses 40 kr. S.-Szt.-Ivány községe 1 frt. Laborfalva köz- sége 1 frt. Simon Samu 3 frt. Simon György 1 frt. Dánér József 50 kr. Berde József 40 kr. Ka- тона László 2 frt. Rosenzveig Lajos 40 kr. Antoni György 50 kr. Bukur György 30 kr. Száraz And- rás 50 kr. Tatár György 40 kr. Bong István ref. pap 50 kr. Sigmond István rector 25 kr. Barabás József tanító 25 kr. Koréh Mózses 10 kr. Páljános Zsigmond 50 kr. id. Zoltáni Zsigmond 60 kr. Harkó József 30 kr. Pál András 20 kr. ifj. Jakó Ferencz 50 kr. Berde Mózses 20 kr. Zoltáni And- rás 1 frt. Zsigmond Mihály 10 kr. Zoltáni József 20 kr. id. Koréh András 20 kr. Bene György 10 kr. Bene Mózses 10 kr. Pál István 20 kr. Bő- te Józsefné 20 kr. Bőte József 20 kr. Pál Zsig- mond 20 kr. Kovács Sándorné 20 kr. Tölgyes Istvánné 10 krajczár. Tölgyes István 50 krajczár. Zsigmond Dénes nyolczvan krajczár. Zoltáni Pál 30 kr. id. Tölgyes Ferencz 20 kr. öz. Benke Gá- borné 15 kr. Zakarius István 10 kr. Barabás Mi- hályné 10 kr. Kovács András 10 kr. Mihály Sán- dor 50 kr. Bikfalva községe 5 frt. Marháti Ferencz 10 kr. Tejes Ferencz 50 kr. Bukur Mihály 10 kr. Serester Sándor 10 kr. id. Tölgyes Mózses 10 kr. Reznek Lajos 20 kr. Pásztor István 20 kr. Nagy József 20 kr. Benke Márton 20 kr. ifj. Nikucz János 10 kr. Zoltáni Gábor 10 kr. Magyarai Ist- ván 10 kr. Donáth Mihály 40 kr. Olajos Sámuel 20 kr. id. Kovács András 20 kr. öz. Fischmann Bernáldnő 10 kr. Sigmond Lajos 10 kr. Pál Jó- zsef 10 kr. Páljános Sándor 30 kr. Klein Sámuel 20 kr. Széplaki Ferencz 10 kr. Fischmann Dávid 10 krajczár. Bene Sándor 20 krajczár. Gróza György 30 krajczár. ifjabb Pulgor János 20 kr. Pünkösti Sándor 1 frt. Temesvári János 1 frt. Te- mesvári Miklós 1 frt. Temesvári Gergely 1 frt. Ad- ler Henrik 1 frt. Óz Salamon 30 kr. Pünkösti Ká- roly 1 frt. Egy valaki 50 kr. Bordás György 1 frt. Ruzsi Antal 20 kr. Babós Mihály 20 kr. Kuti Dá- niel 20 kr. ifj. Szőcs Dénes 30 kr. öz. Nagy Bá- lintné 20 kr. Dankó János 30 kr. Manosú Deme- ter 50 kr. Gidófalvi L. 1 frt. 50 kr. Horváth J. 20 kr. Páljános Zs. 16 kr. Kőműves János 20 kr. Mátyás K. 60 kr. Tana Mihály 50 kr. Etédi Fer. 18 kr. Bodali Mihály 25 kr. Legifj. Antal István 15 kr. Anton Schmida 20 kr. Berde Károly 60 kr. Fám Mihály 20 kr. Bodali Antal 20 kr. M. Kohn 70 kr. Istok Mihály 30 kr. Ifj. Györgybíró Pál 20 kr. Uzoni cs. k. esendőr állomás 20 kr. Ifj. Keresztes David 20 kr. Györgybíró Ferencz 30 kr. Pünkösti Anna 20 kr. Györgybíró József 20 kr. Kőmives András 20 kr. Szőcs Dávid 20 frt. Verzár Gergely 1 frt. Pünkösti György 20 kr. Váncsa János 20 kr. Ká- dár György 1 frt. Tatrangi Sándor 20 kr. Kőmives Sándor 20 kr. Bántó László 40 kr. Györgybíró Lajos 50 kr. Fogarassi Sándor 1 frt. Szőcs István 40 kr. Zajzon István 40 kr. Zajzon János 20 kr. Ferencz Mihály 20 kr. Pünkösti Lajos 1 frt. Uzon községe 5 frt. Zajzon Pál 30 kr. Kónya Antal 10 kr. id. Tumpa Miklós 1 frt. Kónya Gábor 50 kr. Damó Lajos 10 kr. A'bu Endre 5 kr. Nagy Ger- gely 10 kr. Joós András 10 kr. Tisman Kálmán 10 kr. Joós Elek 1 frt. Réz Farkas 1 frt. Györbi- ró Bóniam 10 kr. Kisborosnyó községe 1 frt. 50 kr. Nagyborosnyó községe 2 frt. 50 kr. Koncz

titják a kis tautomány földjét — nem lesz ér- dektelen egy szomorú történetet elbeszélni, mely egyrészt Oroszország régi terveit Khiva ellen, másrészt a khivaiak harcmódját leplezi le előt- tünk.

Oroszország középázsiai politikája már Péter csár idejében azonos volt a mostanival, vagyis az akkori politika előképe volt a mostaninak. Az oro- szok feladatát tüzték ki maguknak, hogy utat nyis- sanak maguk számára Indiába, utat az Amu folya- mánál fekvő aranyföveny-telepekhez és hogy megmu- tassák a belázsiai népeknek, miszerint ők keleten is képesek szerepet játszani, ép úgy mint nyugaton is, Svédhobban, Lengyel- és Törökországban, gya- korolnok befolyást. Ha valaki az erélyesen uralkodó Péter csárnak, ki akkor éppen ó-svéd földön rakta le fővárosa alapjait, oly terveket terjesztett elő, me- lyek hirnevet és dicsőséget s e mellett még anyagi hasznót is ígérték, az tárt karokkal fogadtattott az orosz udvarban. Így pl. Chodscha Nefes, egy turko- mann kalandor, 1714-ben azt tanácsolta a csárnak, hogy az Amu folyama, mely az Aral tóba szakad, adjon más irányt a kaspi tenger felé, ezáltal Orosz- ország számára kereskedési út nyíljon az Amu men- tében lelhető aranypor-telephez, lapis lazuli- és ru- binbányákhoz.

Péter csár nagy lelkesültséggel fogadta el az ajánlatot és ezzel megvetette az orosz-khivai bonyo- dalmak alapját, melyek immár 160 évig tartanak. Ő az ind aranytartományok után áhított és ritka

György 3 frt. Bartha Pál 1 frt. Csia Farkas 1 frt. Kónya Domokos 1 frt. Weisz Mózis 50 kr. Izsák Ferencz 25 kr. Földes Mózses 20 kr. Bartha László 1 frt. Kónya Sándor 25 kr. Nagy Pál, kőregyző 1 frt. Seitabodza község 2 frt. Bodzaforduló köz- sége 3 frt.

(Folyt. következik.)

Külföldi hírek.

Cherbourg, jul. 5. este 9 órakor. A persa sah az öt kisértő hajórajjal éppen most érkezik be a kikötőbe. Tűzijátékkal fényes kivilágítás veszi kez- detét. A sah csak holnap fog partra szállani és 9 órakor Párisba elutazni.

Versailles, jul. 5. este. A nemzetgyűlés második tárgyalásban megzavazta a becsületrendre vonatkozó törvényt. A legfőbb kereskedelmi ta- nács és a pénzügyminiszter a szöveget elvben elfogadták.

Páris, jul. 9. A persa sah ideérkezett és Mac- Mahon, Broglie, a municipalitás és a sajnai pre- fect, a nemzetgyűlés elnöke és nagy néptömeg ál- tal fogadtattott.

A spanyol kormány minden radikalismusa dacára belátta, hogy a jelen viszonyok közt csak rendkívüli eszközök alkalmazásával lehet kilátása a közrendet visszaállítani. Pi y Margall jul. 1-én tör- vényjavaslatot terjesztett a cortes elé, melyben fel- hatalmazást kér arra nézve, hogy a hol szükséges az ugynevezett alkotmányos biztositókat felfüg- geszthesse vagy más szóval az ostromállapotot ki- hirdethesse.

Valenciában falragaszok hirdették, hogy lázadás lesz. Így aztán volt ideje a hatóságnak összeszedni erejét, s minthogy az önkénytesek is vele tartottak, nagyobb baj nem lett. Egy kis esa- pert bejárta az utcákat és eltette a commut. Pu- erto Real, Cordova, Cadix hasonló zavargások színhelyei, s mindezen városokból mult hó utolsó napjaiban azon hir érkezett Madridba, hogy a nép torlaszokat épít.

A karlisták változó szerencsével folytatják a polgárháborút. Junius 21-én a saját hírszertelesei- szerint Eulate mellett győztek egy kis ütközetben s elfogtak 1500 fegyvert, 4 ágyut lökészetrel, 60 öszvért és 40000 tallért. Allitásaik szerint Biscayá- ban 3000 emberük táboroz s egy rendes tartomá- nyi kormány működik. Tolosa mellett a karlisták Castanon ezredes által megverettek.

Az orosz lapok Khiva meghódításának ese- ményét ünneplik. A legújabb hírek azt mutatják, hogy a háboru teljesen véget ért, minthogy a khán ki előbb megszökött, visszatért fővárosába, válo- szinuleg azért, hogy a végleges bekére vonatko- zó alkudozásokat megkezdje. Az oroszok fogságra vetették őt, vagy a mint euphemistice mondják, egy zászlóalj diszországgal veték őt körül.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, július 9.

— **T. olvasóinkat** kérjük, méltóztas- sanak előfizetéseiket mihamarabb megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás trótenjék.

— **Deák Ferencz legutóbbi beszé- dét** az olasz lapok is tüzetesen ismertetik. A „Per- severanza“-nak úgy tetszik mintha Cavour szavá- nak viszhangja volna az a sirontulról. A sokat em- litett beszédért Szeged városa közgyűlése bizalmat szavazott: Deáknak.

— **A keleti vasut ügyében** mult pénteken Bécsben értekezet tartatott Schönberger ur, a „H. u. Börse-Bericht“ című lap szerkesztőjénél, melyen 30 részvényes volt jelen, kik 2800 részvényt kép-

emelkedettségű szelleme látta már a hajózható vízi utat, melyen közvetlenül szállíthatni India kincseit Oroszországba, mig hollandiak, angolok és más né- pek nagy kerülő uton, a Jöremény foka körül, vol- tak kénytelenek Indiából hazatérni.

Akkortájtban a szent-pétervári császári gárdá- ban egy fiatal cserkesz herceg, Bekowits Sándor tartózkodott, ki elhagyván hazáját, orosz hitre tért és vállalkozó szelleme miatt nagy mértékben birta a csár kegyet. Bekowits merész fiatal ember volt, is- merte a kaspi tenger tartományait és jártas volt a tatárnyelvben. Galiczyn hercegnővel kötött házás- sága, de még inkább szolgálata a császári gárdában Oroszország érdekeihez fűzték őt.

Bekowits a legalkalmasabb embernek látszott, ki végrehajtsa a csár nagy terveit. Péter személye- sen adott neki utasításokat, teljhatalmat, pénzt és katonákat, hogy menjen el Khivába, üdvözöl- je a csár nevében az éppen akkor trónra lépett khánt, és kössön vele egyezséget, mely Orosz- ország kereskedésének szabad utat volt nyitandó ke- let tartományaiiba.

Bekowits utra kelt. A kaspi tónál, melynek ke- leti partjai akkor kevésbé voltak ismeretesek, több évig kényszerült időzni. Astrakannal husz hadi ha- jót épített, az Arne torkolatánál pedig 1715- ben Krasnowodsk váracpt emeltet. E váracstot ezeltől négy évvel építették föl újra romjaiból, a mi igen azt bizonyítja, hogy fekvése hadi szempontból kedvező. A mostani hadjáratban szintén lénye-

viseltek. Az értekezet egyhangulag azt határozta, hogy a keleti vasut-társulat legutóbbi közgyűlése- nek határozatait ellen tiltakozik, s e tiltakozást, mely- hez való hozzájárulásra felszólítja a külföldi részvé- nyeseket, a magyar kormánynak terjeszti elő. A ju- liusi szelvény ki nem fizetése csak most érteti meg a külföldi részvényesekkel, hogy e társulat ügyei miként állanak.

— **Egyetemünk**en, az orvosi kar dé- kánjává a jövő tanévre Dr. Török Aurél válasz- tatott.

— **A Kolozsvár városa** által egyetemi ösztöndíjakra adományozott összegről szerkesztett adománylevél ő felsége által megerősítve most ér- kezett le.

— **A műkedvelő társulat** hosszas szünetelés után közelebbről az „Egy kis szivesség“ című 1. felvonásos vigjátékot fogja előadni. E mel- lett talán hangversenyi részletek töltik ki az egész estét.

— **A kolozsvári m. kir.** egyetem bölcsészeti karában két 100 frtos és két 150 frtos pályázatot hirdettek ki.

— **Bécsi világkiállítás.** Olga württem- bergi királyné ő felsége 4-én d. e. megszemlélte a kiállítást. Ő felsége fél 10 órakor Véra nagy- hercegnővel a déli kapuhoz érkezett, hol cs. kir. ő felsége, gr. Pejacevich főhadsegéd által kísérve, Károly és Rajner fhg. urak, az első főudvarmester hg Hohenlohe, stb. már előbb megjelentek. Ő fel- ségeik s a magas uraságok a rotundába mentek a szőkö kuthoz, erre az iparpalota osztr. osztályába mentek s megszemlélték az üvegkörű galériáját, előbb a királyné ő felsége egy görsekre ült. Er- re megfordult s a 10-ik galériába vitette magát itt a cs. ő felsége elbucszott a királynétól, s az osztrák gyapju, posztó és fehérenmű osztályokba ment, melyeket megszemlélt. Később ő felsége az oktatásügyi miniszterium kiállítását látogatta meg. Dr. Stremayer miniszter Hyrtl tanár várta ott ő felsége megérkezését. Olga királyné Ausztria és Magyarországnak szintén összes galériáit, valamint az orosz osztályt is megszemlélte; aztán vissza- tért a rotundába s a német birodalom kiállítását nézte meg. Délben a magas uraságok a császár- pavillonban reggeliztek. Bécsben f. hó 4-én déli 2 órakor a császári pavillonban a kiállítási téren cs. kir. ő felségénél reggeli volt, melyben Olga württembergi királyné ő felsége, Véra ő cs. fen- sége, Károly Lajos és Rajner fhg. urak, továbbá a legm. és mag. uraságok kíséretei, hg. Hohenlohe, gr. Pejacevich főhadsegéd, b. Schwarz, Novikoff, a württembergi és orosz kiállítási bizottmány elnö- kei vettek részt.

— **A kolozsvári takarékpénztár** 1873. június havi üzlet forgalma. Bevételei: 164 betét után 43695 frt 01 kr. Visszaíratott váltók 108778 frt. Visszaíratott előlegek 7610 frt. Befizetett kamatok 2693 frt 58 kr. Illetékek 759 frt 31 kr. Értékpapírok kamatai 1975 forint. Bécsi bankháztól 590 frt 62 kr. Elhelyezmények után befizetett kamatok 114 frt 16 kr. Házbér az intézet háza után 100 frt. Államilleték előlegek után 27 frt. Össz. 166342 frt 68 kr. Pénz ári marad- vány május 31-ről 31144 frt. 91 kr. Főösszeg 197487 frt 59 kr. K i a d a s : Visszaíratott be- tételek s tőkésített kamatok 128 tétel után 30477 frt 36 kr. Kifizetett folyó kamatokra 208 frt 24 kr. Leszámitott váltókra 108280 frt. Előlegek ér- tékpapírokra 7100 frt. Kezelési kölcségek 27 frt 50 kr. Tiszti fizetésekre 375 frt 08 kr. Meg- jelenési tisztelet díjakra 21 frt. Értékpapírok véte- lére 590 frt 62 kr. Bécsi bankháznak 65 frt. Át- ruházási illeték az intézet saját háza után 3262 frt 50 kr. Állam illeték előlegek után 27 frt. Összeg 150434 frt 30 kr. Pénztári maradvány június 30- kán 47053 frt. 29 kr. Főösszeg 197487 frt 59 kr. Kolozsvárt 1873. jun. hó 30.

ges támaszpontul szolgál az oroszoknak Khiva ellen.

Astrakannál élénk katonalelet uralkodott. Négy szer sorharcos, kétszer kozák és huszonkét agyu- üteg állt Bekowits rendelkezésére. Azonkívül a ki- kötőben 138 hajó várakozott és igen sok teve haj- tatott a táborba, hogy ezeken eszközöljék a kaspi tenger északi csúcsán a szállítást. Ugyanezen irány- ban haladt a lovasság is, melynél Bekowits is volt.

A tulajdonképeni expeditio az 1717-dik év husvétja táján vette kezdetét. Szándéka felől két- ség nem forgott fenn, mert mig egy részt követel- ket menesztett előre Khivába, azon megbízással, hogy a khán meghódoljon és hogy ez esetben szá- mára a követés az örökösödési jogot biztosítsa, addig megtette az expeditio intézkedéseit és a szük- séges anyag szereket is vitte magával, hogy a khán birodalmában, az Oxus hires gátán, váraost épít- sen. Ha beleegyez a khán az expeditio kívánatá- ba, akkor Bekowits orosz testőröket köt nyakára; ellenkező esetben fegyveres erőszakot akart a khán ellenében használni. Az expeditiót mindemellett ba- rátságos szinben tüntették föl, ha ugyan barátság- nak nevezhető az, hogy pár ezer ember oly szom- szédnak rohan tartományába, kivel eddig békében éltek.

(Folytatás)

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főter br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főter, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes be-
tükkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos ívek, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,
baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árák, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyvnyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve,
hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztenek be. és azok a **hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**,
a **legsükségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövi-
debb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

100—*

Gámán János örökösei könyvnyomdája.